

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องตัวประกอบสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพหน่วยงานอุบัติเหตุและฉุกเฉินในโรงพยาบาลของรัฐ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาตัวประกอบและศึกษาสมรรถนะที่อธิบายตัวประกอบสำคัญของพยาบาลวิชาชีพหน่วยงานอุบัติเหตุและฉุกเฉิน ประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้คือพยาบาลวิชาชีพหน่วยงานอุบัติเหตุและฉุกเฉิน จำนวน 1031 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับความสำคัญ ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) 5 ระดับ มีจำนวนข้อคำถามทั้งสิ้น 124 ข้อ จำแนกเป็นสมรรถนะ 7 กลุ่มคือ ด้านการประเมินอาการ 36 ข้อ ด้านการวางแผนการพยาบาล 10 ข้อ ด้านกิจกรรมการพยาบาล 25 ข้อ ด้านวิชาการ 12 ข้อ ด้านกฎหมายและจริยธรรม 14 ข้อ ด้านการบริหาร 13 ข้อ ด้านลักษณะผู้นำจำนวน 14 ข้อ แบบประเมินนี้ได้ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา จากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 11 ท่าน คำนวณหาค่าความเที่ยงโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเที่ยง .9803 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS^x คำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสมรรถนะรายข้อและวิเคราะห์ตัวประกอบ ด้วยวิธีสกัดตัวประกอบภาพพจน์และหมุนแกนตัวประกอบแบบอโรโรกอนอล ด้วยวิธีแวนแมกซ์

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการประเมินสมรรถนะรายข้อของพยาบาลวิชาชีพหน่วยงานอุบัติเหตุและฉุกเฉินในโรงพยาบาลของรัฐ

จากรายการสมรรถนะทั้งหมด ที่เสนอให้พยาบาลวิชาชีพหน่วยงานอุบัติเหตุและฉุกเฉินในโรงพยาบาลของรัฐ ประเมินระดับความสำคัญ ว่ามีความสำคัญมากน้อยเพียงใดต่อการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพหน่วยงานอุบัติเหตุและฉุกเฉินในโรงพยาบาลของรัฐ ผลปรากฏว่าสมรรถนะในแต่ละด้านนั้นมีความสำคัญตั้งแต่ระดับปานกลางถึงมากที่สุด กล่าวคือรายการสมรรถนะแต่ละข้อมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.44-4.89 และแต่ละตัวประกอบมีการกระจายของข้อมูลแตกต่างกันพอสมควร

2. ผลการวิเคราะห์ตัวประกอบ

จากการวิจัยครั้งนี้พบว่าตัวประกอบสมรรถนะที่สำคัญของพยาบาลวิชาชีพหน่วยงานอุบัติเหตุและฉุกเฉินในโรงพยาบาลของรัฐ มี 9 ตัวประกอบคือ 1) การประเมินอาการในภาวะฉุกเฉิน 2) ภาวะผู้นำ 3) กฎหมาย จริยธรรม และการจัดการบริการฉุกเฉิน 4) การปฏิบัติการพยาบาลฉุกเฉิน 5) การปฏิบัติการพยาบาลฉุกเฉินในภาวะวิกฤต 6) การบริหารงานในหน่วยงานอุบัติเหตุและฉุกเฉิน 7) การวางแผนการพยาบาลฉุกเฉิน 8) วิชาการพยาบาลฉุกเฉิน 9) การช่วยฟื้นคืนชีพขั้นสูง

ตัวประกอบทั้ง 9 ตัวประกอบนี้ได้เรียงลำดับตามค่าผลรวมของการแปรปรวนจากมากไปหาน้อยซึ่งทั้ง 9 ตัวประกอบนี้มีค่าความแปรปรวนของตัวประกอบรวมกันเท่ากับ 69.38 คิดเป็นร้อยละ 56.0 ในแต่ละตัวประกอบมีตัวแปรที่สามารถอธิบายลักษณะของตัวประกอบสำคัญแต่ละด้านโดยเรียงลำดับตามค่าน้ำหนักตัวประกอบจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้

1. ตัวประกอบสมรรถนะด้านการประเมินอาการในภาวะฉุกเฉิน มีค่าความแปรปรวนของตัวประกอบเท่ากับ 49.02975 คิดเป็นร้อยละ 39.5 ประกอบด้วยตัวแปรที่บรรยายตัวประกอบ 29 ตัวแปรแบ่งออกเป็น 4 กลุ่มดังนี้คือ

1.1 กลุ่มตัวแปรที่อธิบายถึงการตรวจร่างกายเบื้องต้น มี 8 ตัวแปรคือ

ข้อ 9 สามารถทดสอบหน้าที่ประสาทสมอง (cranial nerve function)

ข้อ 14 สามารถประเมินความรุนแรงของแผลใหม่โดยใช้ Rule of Nine หรือวิธีของ Lund and Bowder

ข้อ 25 สามารถประเมินผู้รับบริการว่าสภาพจิต ปกติหรือไม่ โดยประเมินจาก กระบวนการความคิด อารมณ์ การรับรู้ เป็นต้น

ข้อ 13 สามารถประเมินความรุนแรงของการบาดเจ็บโดยใช้ Trauma Score

ข้อ 3 สามารถใช้หลักการตรวจร่างกายเบื้องต้น เช่น การดู คลำ เคาะ ฟัง จำแนกความผิดปกติ ของร่างกายได้

ข้อ 29 สามารถจำแนกลักษณะกระดูกแขนขาหัก จากภาพรังสี

ข้อ 18 สามารถฟังเสียงทารกในครรภ์ (Fetal Heart Sound)

ข้อ 22 สามารถจำแนกลักษณะแผล เช่น แผลถูกยิง แผลติดเชือก เป็นต้น

1.2 กลุ่มตัวแปรที่อธิบายถึงการตรวจพิเศษ มี 6 ตัวแปร คือ

การวินิจฉัย
ข้อ 28 พิจารณาส่งผู้ป่วยฉายภาพรังสี (X-ray) ได้ถูกต้อง มีประโยชน์ต่อ

ข้อ 31 บอกค่าปกติของผลชันสูตรเลือดเบื้องต้นได้ เช่น CBC ,U/A, Blood Sugar เป็นต้น

ข้อ 8 สามารถประเมินระดับความรู้สึกตัวโดยใช้ Glasgow coma score

ข้อ 35 ประเมินลักษณะคลื่นไฟฟ้าหัวใจปกติได้

ข้อ 33 ตรวจวัดความดันเส้นเลือดดำส่วนกลางได้ (Central Venous Pressure)

ข้อ 30 สามารถเก็บสิ่งส่งตรวจเพื่อชันสูตร/เพาะเชื้ออย่างถูกต้อง

1.3 กลุ่มตัวแปรที่อธิบายถึง การประเมินอาการฉุกเฉินที่พบบ่อยในระบบต่างๆ มี 14 ตัวแปรคือ

ข้อ 6 สามารถประเมินอาการของภาวะฉุกเฉินของหัวใจและหลอดเลือด ที่สำคัญ เช่น Angina , Myocardial Infarction เป็นต้น

ข้อ 7 สามารถ ประเมินลักษณะ Pulsus Paradoxus (พบใน cardiac tamponade)

ข้อ 23 สามารถประเมินอาการถูก ุงพิษ แมลง สัตว์ กัดต่อย

ข้อ 24 สามารถประเมินอาการของการได้รับสารพิษ

ข้อ 10 สามารถประเมินอาการของภาวะฉุกเฉินของระบบประสาทที่พบบ่อยเช่น ชัก เส้นเลือดในสมองตีบ/แตก อาการบาดเจ็บของศีรษะและไขสันหลัง เป็นต้น

ข้อ 11 สามารถประเมินอาการกระดูกหักได้

ข้อ 12 สามารถ ประเมินอาการ ของภาวะ ความดันในช่องกล้ามเนื้อสูง (Compartment syndrome ได้แก่อาการ 5 P คือ Pain, Pressure, Paresthesia , Paresis, Pulse Present or Pulselessness)

ข้อ 15 สามารถประเมินอาการของภาวะฉุกเฉินช่องท้องที่พบบ่อย เช่น แผลในกระเพาะอาหาร ได้ตั้งอีกเสบ การบาดเจ็บของตับ ตับอ่อน เป็นต้น

ข้อ 16 สามารถประเมินอาการของภาวะฉุกเฉินทางอายุรศาสตร์ทั่วไปที่พบบ่อย เช่น ภาวะขาดน้ำ (Dehydration) น้ำตาลในเลือดสูงหรือต่ำ เป็นต้น

ข้อ 17 สามารถประเมิน อาการของAIDS (ระยะปรากฏอาการหลังติดเชื้อ HIV)

ข้อ 19 สามารถประเมินอาการของภาวะฉุกเฉินทางสูติ-นรีเวช ที่พบบ่อย เช่น การแท้ง (Abortion) การเจ็บครรภ์คลอด ครรภ์เป็นพิษ การบาดเจ็บของอุ้งเชิงกรานและอวัยวะเพศ เป็นต้น

ข้อ 20 สามารถประเมินอาการของภาวะฉุกเฉินของระบบทางเดินปัสสาวะที่พบบ่อย เช่น การบาดเจ็บที่ไต การบาดเจ็บของท่อปัสสาวะ นิ่ว เป็นต้น

ข้อ 21 สามารถประเมินอาการของภาวะฉุกเฉินทาง หู ตา คอ จมูกที่พบบ่อย เช่น การบาดเจ็บ การติดเชื้อ ต่างๆ เป็นต้น

ข้อ 26 สามารถ ประเมินอาการ ของภาวะฉุกเฉินทางจิตเวช เช่นภาวะซึมเศร้า (Depressive Episode) คิดฆ่าตัวตาย (Suicidal Patients) โรคหวาดระแวง เป็นต้น

1.4 ตัวแปรที่อธิบายถึงการซับซ้อนแปลกปลอมจากหลอดลม มี 1 ตัวแปรคือ

ข้อ 47 สามารถทำ Heimlich Maneuver (หรือ Abdominal Thrust)

2. ตัวประกอบสมรรถนะด้านภาวะผู้นำ มีค่าความแปรปรวนของตัวประกอบเท่ากับ 5.50108 คิดเป็นร้อยละ 4.4 ประกอบด้วย 16 ตัวแปร แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ

2.1 กลุ่มตัวแปรที่อธิบายถึงลักษณะผู้นำ มี 14 ตัวแปรคือ

ข้อ 114 มีสติสัมปชัญญะไม่ตื่นเต้นตกใจง่ายควบคุมอารมณ์ต่างๆได้ดี

ข้อ 113 กระตือรือร้น คล่องแคล่วว่องไว

ข้อ 112 วาจาสุภาพ ยิ้มแย้มแจ่มใส ชอบพบปะผู้คน

ข้อ 115 เชื่อมั่นในตนเอง กล้าตัดสินใจ แก้ไขปัญหาได้รวดเร็วถูกต้อง

ข้อ 119 เสียสละ ต่องาน และผู้ร่วมงานตามความเหมาะสม

ข้อ 117 ละเอียดรอบคอบ ช่างสังเกต

ข้อ 120 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

ข้อ 121 มีไหวพริบ รู้ทันคน

ข้อ 116 มีความรับผิดชอบ ต่องานที่ได้รับมอบหมาย และต่อผลงาน/ การ

ตัดสินใจของตน

ข้อ 118 ซื่อสัตย์สุจริต มีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา

ข้อ 122 มีความสามารถในการชี้แจงใจหรือเกลี้ยกล่อมให้ผู้อื่นคล้อยตาม

ข้อ 123 มีความเป็นประชาธิปไตยยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

ข้อ 111 สุขภาพสมบูรณ์ แข็งแรง แต่งกายสะอาด

ข้อ 124 สามารถปรับตัวต่อ สภาพงานที่มี ความเครียด หลากหลายและ ปริมาณงานไม่แน่นอน

2.2 กลุ่มตัวแปรที่อธิบายถึงความสามารถในการนำ มี 2 ตัวแปร คือ

ข้อ 110 สามารถดูแลให้มีการควบคุมการแพร่กระจายเชื้ออย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อ 109 สามารถบริหาร จัดการ ประสานงาน เมื่อเกิดอุบัติเหตุ

3. ตัวประกอบด้านกฎหมาย จริยธรรม และการจัดการบริการฉุกเฉิน มีค่าความแปรปรวนของตัวประกอบเท่ากับ 3.43963 คิดเป็นร้อยละ 2.8 ประกอบด้วยตัวแปรที่บรรยายตัวประกอบ 20 ตัวแปร แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่

3.1 กลุ่มตัวแปรที่อธิบายถึงจรรยาบรรณพยาบาล มี 9 ตัวแปร คือ

ข้อ 86 รักษาสีทิวของผู้ป่วย เช่น ไม่เปิดเผยร่างกายผู้ป่วยโดยไม่จำเป็น ดูแลให้มีการยินยอมรักษาอย่างเหมาะสมเป็นต้น

ข้อ 87 ดูแลทรัพย์สิน ของผู้บาดเจ็บและส่งมอบอย่างถูกต้องเหมาะสม

ข้อ 89 ให้ข้อมูล เกี่ยวกับการตรวจ วินิจฉัย การรักษา อาการเปลี่ยนแปลงแก่ผู้ป่วยและญาติ เพื่อลดความวิตกกังวล อย่างเหมาะสม

ข้อ 95 ร่วมกับนักสังคมสงเคราะห์ในการจัดให้ผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ได้รับบริการทางสังคมอย่างเหมาะสม

ข้อ 91 แสดงความเห็นใจ ต่อผู้รับบริการอย่างเหมาะสม เช่น ปลอดภัย ให้กำลังใจ การยอมรับพฤติกรรมของญาติผู้ถึงแก่กรรม เป็นต้น

ข้อ 92 อำนวยความสะดวก แก่ผู้รับบริการ เช่น ให้ญาติอยู่กับผู้ป่วยตามความเหมาะสม ส่งต่อผู้ป่วยโดยคำนึงถึงความต้องการของผู้ป่วย เป็นต้น

ข้อ 93 ให้ความช่วยเหลือกรณีมีการเสียชีวิต เช่น การดูแลศพ การแจ้งข่าว การตายแก่ญาติ

ข้อ 94 ยอมรับผู้ที่มีธรรมเนียม ประเพณีแตกต่าง อำนวยความสะดวก อย่างเหมาะสม

ข้อ 76 สนใจ ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการพยาบาลอุบัติเหตุและฉุกเฉิน และสาขาที่เกี่ยวข้อง สามารถนำความรู้ใหม่มาปรับใช้กับงาน

3.2 กลุ่มตัวแปรที่อธิบายถึงการบริการผู้ป่วยคดีมี 4 ตัวแปร คือ

ข้อ 84 อำนวยความสะดวกกรณีผู้ป่วยคดี เช่น การแจ้งความ การแนะนำขั้นตอนต่างๆ เป็นต้น

ข้อ 85 มีความตื่นตัวในการทำและบันทึกหลักฐานเพื่อความยุติธรรมของรูปคดี เช่น การส่งปัสสาวะหาแอมเฟตามีน การตรวจอัลกอฮอลล์ในเลือด เป็นต้น

ข้อ 88 บันทึกอาการ สิ่งที่ตรวจพบ การรักษาพยาบาลที่ให้ ครบถ้วนชัดเจนถูกต้อง ตามความเป็นจริง ส่งต่อผู้ป่วย บอกอาการอย่างครบถ้วน

ข้อ 90 จัดการให้ผู้ป่วยมีประกันสุขภาพ เช่น ผู้ประสบภัยจากรถ ผู้ประกันตน เป็นต้น ให้ใช้สิทธิประโยชน์ตามพึงมีพึงได้

3.3 กลุ่มตัวแปรที่อธิบายถึงการรักษาสีผิวของตน มี 2 ตัวแปร คือ

ข้อ 96 ได้แยงกรณีที่มีคำสั่งไม่เหมาะสม จากแพทย์หรือเจ้าหน้าที่สุขภาพอื่นๆ

ข้อ 97 สามารถดูแลความปลอดภัยของตนเองและผู้ร่วมงาน ในสถานการณ์รุนแรง อย่างเหมาะสมเช่น กรณีมีการทะเลาะวิวาท ผู้ป่วยเมาสุรา ก้าวร้าว เป็นต้น

3.4 กลุ่มตัวแปรที่อธิบายถึงการจัดการบริการฉุกเฉิน มี 5 ตัวแปร คือ

ข้อ 98 ช่วยจัดอาคารสถานที่และเนื้อที่ใช้สอยภายในหน่วยงานให้เหมาะสมเกิดความสะดวก คล่องตัวในการปฏิบัติงาน

ข้อ 103 จัดให้มีการไหลเวียนผู้ป่วยอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การจัดลำดับการเข้ารับการรักษา การเคลื่อนย้ายผู้ป่วยหนัก และผู้บาดเจ็บ ไปยังสถานที่รักษา อย่างรวดเร็ว เป็นต้น

ข้อ 106 สามารถนำทำกิจกรรมการพยาบาล ดังนี้ คือ การรับและส่งเวร การเยี่ยมตรวจ ทางพยาบาลในแต่ละเวร

ข้อ 107 สามารถรวบรวมสถิติผู้ป่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉินทุกประเภทรวมทั้งสถิติการพยาบาลต่างๆ ประจำเดือน ประจำปี

ข้อ 108 สามารถประสานงาน เพื่อการรักษาและการส่งต่อทั้งภายในและภายนอกหน่วยงาน /โรงพยาบาล

4. ตัวประกอบสมรรถนะ ด้านปฏิบัติการพยาบาลฉุกเฉิน มีค่าความแปรปรวน ของตัวประกอบร่วมกับ 3.21645 คิดเป็นร้อยละ 2.6 ประกอบด้วยตัวแปรที่บรรยายตัวประกอบ 21 ตัวแปร แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มได้แก่

4.1 กลุ่มตัวแปรที่อธิบายถึงกิจกรรมพยาบาลด้านหน้าที่อิสระ 11 ตัวแปรคือ

ข้อ 58 สามารถยึดตรึง (immobilized) อวัยวะอย่างเหมาะสม เช่น การตาม การพันผ้า เป็นต้น

ข้อ 57 มีทักษะในการห้ามเลือด เช่น จากบาดแผลภายนอก เลือดกำเดา การคลึงมดลูกเพื่อห้ามเลือดหลังคลอด เป็นต้น

ข้อ 66 สามารถใช้การประคบร้อน-เย็นเพื่อบรรเทาอาการ(เช่น ปวด บวม) อย่างเหมาะสม

ข้อ 68 มีทักษะ ในการใช้อุปกรณ์ต่างๆ ในหน่วยงาน และในรพพยาบาลฉุกเฉิน เช่น เครื่องช่วยหายใจ เครื่องดูดเสมหะ เป็นต้น

ข้อ 51 ให้ออกซิเจนโดยใช้ วิธีการ ปริมาณ เหมาะสมตามอาการ

ข้อ 55 ลดการปนเปื้อนและดูดซึมของสารพิษ ได้ถูกต้องเหมาะสมเช่น ล้างตัว ถอดเสื้อผ้า ทำให้อาเจียน เป็นต้น

ข้อ 59 สามารถทำคลอดฉุกเฉินได้

ข้อ 69 เคลื่อนย้ายผู้ป่วยฉุกเฉินอย่างถูกวิธีรวดเร็วเหมาะสมกับปัญหาของผู้ป่วย

ข้อ 72 สามารถ ให้คำปรึกษาและแนะนำ แก่ผู้ป่วยและญาติ เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพหลังการตรวจรักษา

ข้อ 71 ปฏิบัติกิจกรรมพยาบาลโดยยึดหลัก Universal Precaution

ข้อ 62 สามารถรักษาอวัยวะที่ขาดหรือเกือบขาดอย่างถูกวิธี เพื่อให้อยู่ในสภาพดี พร้อมสำหรับการปลูกถ่ายและต่อใหม่

4.2 กลุ่มตัวแปรที่อธิบายถึงกิจกรรมพยาบาลด้านหน้าที่ไม่อิสระ 10 ตัวแปร คือ

ข้อ 64 สามารถเย็บแผลธรรมดาได้

ข้อ 60 มีทักษะในการดูแลบาดแผล เช่น การทำแผล การตกแต่งแผล การตัดใหม่ เป็นต้น

ข้อ 56 มีทักษะในการ ล้างท้อง ใสสายกระเพาะอาหาร

ข้อ 63 ให้อาซาก่อนเย็บแผล โดยใช้ตัวยา และวิธีการที่ถูกต้อง

ข้อ 61 สามารถนำสิ่งแปลกปลอมจากผิวหนัง เช่น เบ็ด เข็มหักคา การผ่าฝี เป็นต้น

ข้อ 67 ให้อา เชื้อ วัคซีน ต่างๆในหน่วยงาน อย่างถูกต้อง ตามนโยบายของหน่วยงาน หรือ ตามคำสั่งแพทย์

ข้อ 70 สามารถช่วยเหลือหัตถการต่างๆของแพทย์ เช่น การตรวจ การเจาะคอ การเจาะเส้นเลือดดำ (cut down) เป็นต้น

ข้อ 65 สามารถนำสิ่งแปลกปลอมออกจาก หู ตา คอ จมูก เบื้องต้นได้

ข้อ 53 ให้สารน้ำ โดยเลือกชนิด และปรับอัตราไหลของสารน้ำ เหมาะสมตามอาการ

ข้อ 32 เจาะหาน้ำตาลในเลือดแบบเร่งด่วนได้ (เจาะปลายนิ้ว)

5. ตัวประกอบสมรรถนะด้านปฏิบัติการพยาบาลฉุกเฉินในภาวะวิกฤติ มีค่าความแปรปรวนของตัวประกอบเท่ากับ 2.33812 คิดเป็นร้อยละ 1.9 ประกอบด้วยตัวแปรที่บรรยายตัวประกอบ 9 ตัวแปร แบ่งเป็น 3 กลุ่มคือ

5.1 กลุ่มตัวแปรที่อธิบายถึงการจำแนกอาการฉุกเฉินมี 5 ตัวแปร คือ

ข้อ 4 สามารถประเมินอาการช็อค (shock)

ข้อ 5 สามารถประเมินอาการของภาวะฉุกเฉิน ในระบบหายใจที่พบบ่อย เช่น หอบหืด (Asthma) กระดูกซี่โครงหัก (Fracture rib) เป็นต้น

ข้อ 27 สามารถจำแนกความรุนแรง (Triage) ของอาการได้รวดเร็ว (ฉุกเฉินมาก ฉุกเฉิน ไม่ฉุกเฉิน)

ข้อ 2 สามารถตรวจวัด ประเมินความผิดปกติของสัญญาณชีพได้รวดเร็ว (เช่น หายใจลำบาก ไข้ ซีพจรไม่สม่ำเสมอ ความดันโลหิตสูง เป็นต้น)

ข้อ 36 ประเมินลักษณะคลื่นไฟฟ้าหัวใจที่ต้องช่วยเหลือฉุกเฉินได้ เช่น VentricularTachycardia, Ventricular Fibrillation เป็นต้น

5.2 กลุ่มตัวแปรที่อธิบายถึงการจัดลำดับการช่วยเหลือมี 3 ตัวแปร คือ

ข้อ 38 จัดกิจกรรมพยาบาลเพื่อแก้ไขปัญหาแก่ผู้ป่วยอย่างรวดเร็ว

ข้อ 39 จัดกิจกรรมพยาบาลตามลำดับความสำคัญ

ข้อ 37 กำหนดข้อวินิจฉัยทางการพยาบาลได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้องตามปัญหาของผู้ป่วย

5.3 ตัวแปรที่อธิบายถึงการช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐาน คือ

ข้อ 48 มีทักษะเกี่ยวกับการช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐาน เช่น การทำทางเดินหายใจโล่ง การช่วยหายใจ การกดนวดหัวใจภายนอกทรวงอก(External Cardiac Massage) เป็นต้น

6. ตัวประกอบสมรรถนะ ด้านการบริหารงานในหน่วยงานอุบัติเหตุและฉุกเฉิน มีค่าความแปรปรวนของตัวประกอบเท่ากับ 1.97065 คิดเป็นร้อยละ 1.6 ประกอบด้วยตัวแปรที่บรรยายตัวประกอบ 6 ตัวแปร แบ่งเป็น 2 กลุ่มคือ

6.1 กลุ่มตัวแปรที่อธิบายถึงการบริหารบุคคล มี 5 ตัวแปร คือ

ข้อ 102 ช่วยจัดหาเจ้าหน้าที่ขึ้นปฏิบัติการพยาบาลให้เพียงพอแต่ละเวร และจัดคนทดแทนในกรณีมีเจ้าหน้าที่ลา กิจ ลาป่วย ลากลอบ ฯลฯ (ถ้ามี)

ข้อ 101 ช่วยจัดตารางเวรการทำงาน ของเจ้าหน้าที่ และควบคุมตรวจสอบให้มีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการพยาบาลอย่างต่อเนื่องตลอด 24 ชม. (ถ้ามี)

ข้อ 104 มอบหมายงานแก่สมาชิกในทีมตามความรู้ ความสามารถ และความเหมาะสม

ข้อ 105 ควบคุมและตรวจสอบการ ให้บริการรักษาพยาบาลของสมาชิกในทีม

ข้อ 100 จัดทีมการให้การรักษาพยาบาล ได้เหมาะสมกับสถานการณ์

6.2 ตัวแปรที่อธิบายถึงการบริหารพัสดุ คือ

ข้อ 99 สามารถควบคุมดูแล พร้อมทั้งจัดหาวัสดุ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์การแพทย์ต่างๆ ให้มีเพียงพอ อยู่ในสภาพพร้อมใช้การ

7. ตัวประกอบสมรรถนะด้านการวางแผนการพยาบาลฉุกเฉินมีค่าความแปรปรวนของ ตัวประกอบเท่ากับ 1.48534 คิดเป็นร้อยละ 1.2 ประกอบด้วยกลุ่มตัวแปรที่บรรยายตัวประกอบ 7 ตัวแปร ดังนี้

ข้อ 44 ปรับเปลี่ยนข้อวินิจฉัยทางการพยาบาล และวางแผนการพยาบาลหลังประเมินผลอย่างเหมาะสม

ข้อ 43 วางแผนให้มีการเฝ้าระวังหลังการตรวจรักษาอย่างเหมาะสม

ข้อ 42 พิจารณาจัดสิ่งแวดล้อมแก่ผู้ป่วยอย่างเหมาะสม เช่น ผู้ป่วยโรคติดต่อ ผู้ป่วยภูมิคุ้มกันต่ำ เป็นต้น

ข้อ 46 วางแผนจำหน่ายผู้ป่วยได้

ข้อ 45 คาดการณ์ จัดเตรียมอุปกรณ์เครื่องมือ เครื่องใช้ ในการรักษาพยาบาลเหมาะสมกับผู้ป่วยแต่ละราย/แต่ละกรณี

ข้อ 40 พิจารณาจัดทำผู้ป่วย เพื่อการตรวจ ลดการปวดบวมและภาวะแทรกซ้อนอย่างเหมาะสม

ข้อ 41 พิจารณางดเว้นกิจกรรมพยาบาล กรณีที่เป็นข้อควรระวัง เช่น การตรวจภายในผู้ตั้งครรภ์ไตรมาสที่สาม การดึงวัตถุปากคาบริเวณทรวงอกหรือท้อง

8. ตัวประกอบสมรรถนะด้านวิชาการพยาบาลฉุกเฉิน มีค่าความแปรปรวนของตัวประกอบเท่ากับ 1.30292 คิดเป็นร้อยละ 1.1 ประกอบด้วยตัวแปรที่บรรยายตัวประกอบ 7 ตัวแปร ดังนี้

ข้อ 79 สนใจศึกษา ติดตามงานวิจัย สามารถประยุกต์ผลการวิจัยในการทำงาน

ข้อ 78 สามารถทำวิจัย หรือช่วยวิจัย

ข้อ 80 สามารถใช้คอมพิวเตอร์ เบื้องต้น

ข้อ 81 สามารถใช้ภาษาอังกฤษ สื่อความหมายกับชาวต่างประเทศที่มาใช้

บริการได้

ข้อ 82 สามารถสอน ฝึกทักษะเกี่ยวกับการพยาบาลฉุกเฉินแก่เจ้าหน้าที่อื่น

ข้อ 83 สามารถ สร้างมาตรฐานการดูแล ผู้ป่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน ประเภทต่างๆได้ เช่น มาตรฐานการดูแลผู้ป่วยบาดเจ็บทรวงอก ผู้ป่วยหอบหืด เป็นต้น

ข้อ 77 สามารถนำทฤษฎีการพยาบาลมาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการทำงานได้

9. ตัวประกอบสมรรถนะด้านการช่วยฟื้นคืนชีพขั้นสูง มีค่าความแปรปรวนของตัวประกอบเท่ากับ 1.11260 คิดเป็นร้อยละ 0.9 ประกอบด้วยตัวแปรที่ บรรยายตัวประกอบ 3 ตัวแปร ดังนี้

ข้อ 49 สามารถใส่ท่อช่วยหายใจได้

ข้อ 50 สามารถใช้เครื่องกระตุ้นหัวใจช่วยเหลือผู้ป่วยได้

ข้อ 54 สามารถเจาะเส้นเลือดแดง

อภิปรายผลการวิจัย

1. ตัวประกอบสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพหน่วยงานอุบัติเหตุและฉุกเฉิน ในโรงพยาบาลของรัฐ

จากผลการวิจัยพบว่าตัวประกอบสมรรถนะที่สำคัญของพยาบาลวิชาชีพหน่วยงานอุบัติเหตุและฉุกเฉินในโรงพยาบาลของรัฐ ประกอบด้วย 9 ตัวประกอบ คือ

1) ตัวประกอบด้านการประเมินอาการในภาวะฉุกเฉิน มีค่าความแปรปรวนของตัวประกอบสูงที่สุดคือ 49.03 2) ตัวประกอบด้านภาวะผู้นำ มีค่าความแปรปรวนของตัวประกอบคือ 5.50 3) ตัวประกอบด้านกฎหมาย จริยธรรม และการจัดการบริการฉุกเฉินมีค่าความแปรปรวน 3.44 4) ตัวประกอบด้านการปฏิบัติการพยาบาลฉุกเฉิน มีค่าความแปรปรวนของตัวประกอบ 3.22 5) ตัวประกอบด้านการปฏิบัติการพยาบาลฉุกเฉินในภาวะวิกฤติ มีค่าความแปรปรวนของตัวประกอบ 2.34 6) ตัวประกอบด้านการบริหารงานในหน่วยงานอุบัติเหตุและฉุกเฉิน มีค่าความแปรปรวนของตัวประกอบ 1.97 7) ตัวประกอบด้านการวางแผนการพยาบาลฉุกเฉิน มีค่าความแปรปรวนของตัวประกอบ 1.48 8) ตัวประกอบด้านวิชาการพยาบาลฉุกเฉิน มีค่าความแปรปรวนของตัวประกอบ 1.30 9) ตัวประกอบด้านการช่วยฟื้นคืนชีพขั้นสูง มีค่าความแปรปรวนของตัวประกอบ 1.11

ตัวประกอบทั้ง 9 ตัวประกอบนี้มีค่าร้อยละของความแปรปรวนสะสม 56.0 ผลการวิจัยนี้ทำให้มองเห็นภาพรวมของสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพหน่วยงานอุบัติเหตุและฉุกเฉินในโรงพยาบาลของรัฐว่ายังคงสอดคล้องกับผลการศึกษาศมรรถภาพของพยาบาลวิชาชีพโดยคณะอนุกรรมการศึกษาและวิจัยทางการศึกษาพยาบาล(2529) ซึ่งแบ่งสมรรถนะออกเป็น 4 ด้านคือ 1) ด้านบริหาร สอดคล้องกับตัวประกอบสมรรถนะในการวิจัยนี้คือ การอำนวยความสะดวก การจัดการบุคลากรและพัสดุ 2) ด้านบริการ สอดคล้องกับ ตัวประกอบสมรรถนะในการวิจัยนี้คือ ด้าน การควบคุมการแพร่กระจายเชื้อ ด้านกฎหมายและจริยธรรม ด้านการวางแผนการพยาบาล ด้านกิจกรรมการพยาบาล ด้านการจำแนกอาการฉุกเฉินและช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐาน และด้านการช่วยฟื้นคืนชีพขั้นก้าวหน้า 3) ด้านวิชาการ สอดคล้องกับตัวประกอบสมรรถนะในการวิจัยนี้คือ ด้าน วิชาการ 4) ด้านบุคลิกภาพ สอดคล้องกับตัวประกอบสมรรถนะในการวิจัยนี้คือ ด้านภาวะผู้นำ

นอกจากนั้นภาพรวมของสมรรถนะในการวิจัยครั้งนี้ ยังสอดคล้องกับการวิจัยของ Schwirian (1978) ซึ่งพบว่าพยาบาลที่คาดว่าจะปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพนั้นจะมีความ

สามารถ 6 ด้านคือ 1) ด้านภาวะผู้นำซึ่งสอดคล้องกับตัวประกอบสมรรถนะในการวิจัยนี้คือด้านภาวะผู้นำ 2) ด้านการดูแลผู้ป่วยวิกฤติ สอดคล้องกับตัวประกอบสมรรถนะในการวิจัยนี้คือด้านกิจกรรมการพยาบาล การจำแนกอาการฉุกเฉิน การช่วยฟื้นคืนชีพเบื้องต้น และการช่วยฟื้นคืนชีพขั้นก้าวหน้า 3) ด้านการสอนและการให้ความร่วมมือสอดคล้องกับตัวประกอบสมรรถนะในการวิจัยนี้คือ ด้านวิชาการ 4) ด้านการวางแผน / ประเมินผล สอดคล้องกับตัวประกอบสมรรถนะในการวิจัยนี้คือ การวางแผนการพยาบาล 5) ด้านพัฒนาวิชาชีพ สอดคล้องกับตัวประกอบสมรรถนะในการวิจัยนี้คือ ด้านการนำความรู้ใหม่มาใช้ในการงานและด้านกฎหมายและจริยธรรม มีข้อความสามารที่ไม่สอดคล้องกับการวิจัยนี้เพียงด้านเดียวคือ ด้านมนุษยสัมพันธ์และการสื่อสาร แม้ว่าในด้านตัวประกอบจะไม่สอดคล้องกันแต่เมื่อพิจารณาถึงตัวแปรแล้วกลับพบว่าอยู่ในกลุ่มของวิชาการกฎหมายและจริยธรรมบางส่วน

เมื่อเปรียบเทียบกับกรวิจัยนี้พบว่ามีสมรรถนะที่เพิ่มขึ้นมาจากการศึกษาของคณะอนุกรรมการศึกษาและวิจัยทางการศึกษาพยาบาล และของ Schwirian คือด้านการจัดอุบัติเหตุเนื่องจากเป็นหน้าที่รับผิดชอบของพยาบาลหน่วยงานอุบัติเหตุและฉุกเฉินในการประสานงานจัดการอุบัติเหตุ ดังนั้นจึงไม่พบในการวิเคราะห์สมรรถภาพของพยาบาลวิชาชีพทั่วไป

2. ตัวแปรที่มีความสำคัญ

ตัวแปรทั้งหมดมีค่าระดับความสำคัญ โดยเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.44-4.89 มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.35 -1.27 แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่า รายการตัวแปรทั้งหมด มีความสำคัญระดับปานกลาง ถึงมากที่สุด ต่อการปฏิบัติงาน ใน ตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพ หน่วยงานอุบัติเหตุและฉุกเฉิน อย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวแปรที่มีความสำคัญมากที่สุดในกรวิจัยนี้คือ ความสามารถในการประเมินอาการช็อค โดยมีค่าเฉลี่ย สูงสุดคือ 4.89 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานน้อยที่สุด คือ .35 คาดว่าเป็นไปตามความคิดเห็นของ สวดี ระเบียบธรรม และ ปิยะนุช จิตตบุญท์ (2538) ซึ่งกล่าวว่าผู้ป่วยที่อยู่ในภาวะช็อคจะพบได้เสมอ ในหน่วยฉุกเฉิน ภาวะช็อคเกิดขึ้นได้จากหลายสาเหตุ พยาบาลในหน่วยนี้จึงต้องมีความสามารถในการประเมิน ป้องกันและให้การรักษาเบื้องต้นได้

การมีทักษะเกี่ยวกับการช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐาน มีค่าเฉลี่ย 4.79 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .46 เพ็ญจันทร์ แสนประสานและ ดารณี จามจรี (2536) ได้กล่าวถึงการช่วยฟื้นคืนชีพ

ว่า เป็นปฏิบัติการช่วยชีวิตเมื่อผู้ป่วย หยุดหายใจและหัวใจหยุดทำงาน มีความสำคัญคือ ภายหลังที่หัวใจหยุดการสูบฉีดเลือด ถ้าปล่อยทิ้งไว้นานเกิน 4-6 นาที โดยไม่ให้การช่วยเหลือหรือให้การช่วยเหลืออย่างไม่มีประสิทธิภาพ จะมีผลทำให้สมองส่วนคอร์เท็กซ์ตาย และผู้ป่วยจะไม่ฟื้นถึงแม้ว่าจะทำให้หัวใจกลับเต้นใหม่แล้ว

การสามารถตรวจวัดและประเมินสัญญาณชีพได้รวดเร็ว มีค่าเฉลี่ย 4.79 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .46 คาดว่าเป็นเพราะการตรวจวัดและประเมินสัญญาณชีพเป็นสิ่งที่พยาบาลกระทำโดยควบคู่ไปกับการซักประวัติ ถือเป็นบันไดก้าวแรกของการประเมินอาการ ดังนั้นจึงมีความสำคัญต่อสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพหน่วยงานอุบัติเหตุและฉุกเฉิน เป็นอย่างยิ่ง

การปฏิบัติกิจกรรมพยาบาลโดยยึดหลัก Universal Precaution มีค่าเฉลี่ย 4.73 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .52 ทั้งนี้จากสถานการณ์การระบาดของโรคเอดส์ในปัจจุบัน สถาบันจอห์น ฮอปกินส์ พบว่าผู้ป่วยที่มารับบริการในหน่วยงานอุบัติเหตุและฉุกเฉิน เป็นผู้ติดเชื้อ เอช ไอ วี ถึงร้อยละ 6 (อ้างถึง ใน Hoff,1993) การให้การพยาบาลในภาวะฉุกเฉิน มีโอกาสที่จะมีการสัมผัสกับสารคัดหลั่งจากตัวผู้ป่วยดังนั้น ปฏิบัติการพยาบาลใดๆ จึงจำเป็นต้องใช้หลัก Universal Precaution

การสามารถทำวิจัยหรือช่วยวิจัย มีค่าเฉลี่ย 4.73 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .90 เป็นไปตาม ความเห็นของ ประพิม วัฒนกิจ (2534) คือปัจจุบันมีการตื่นตัวในเรื่องการวิจัยมากขึ้น หลายคนกำลังไขว่คว้าหาความรู้ และสนับสนุนพยาบาลให้เรียนรู้และทำวิจัย เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ เพื่อแก้ปัญหา และเพื่อพัฒนางาน

ความสามารถใส่ท่อช่วยหายใจได้ มีค่าเฉลี่ย 3.69 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.25 อาจเนื่องจากเป็นหัตถการที่ยาก มีความเสี่ยงสูง และผู้ปฏิบัติส่วนใหญ่เป็นแพทย์และวิสัญญีพยาบาล ในด้านของพยาบาลวิชาชีพหน่วยงานอุบัติเหตุและฉุกเฉิน แม้จะเป็นการช่วยชีวิตที่มีประสิทธิภาพ แต่เนื่องจากยังไม่กำหนดเป็นบทบาทหน้าที่ของพยาบาล ดังนั้น จึงเป็นตัวแปรที่มีความสำคัญในอันดับที่ 120 ของรายการสมรรถนะทั้งหมด

ความสามารถในการทำ Heimlich Maneuver หรือ Abdominal Thrust มีค่าเฉลี่ย 3.68 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .99 เนื่องจากเป็นหัตถการที่กระทำ ณ จุดกึ่งเหตุ โอกาสที่จะพบใน

หน่วยงานอุบัติเหตุและฉุกเฉิน มีน้อย ดังนั้น จึงเป็นตัวแปรที่มีความสำคัญในอันดับที่ 121 ของรายการสมรรถนะทั้งหมด

ความสามารถใช้ภาษาอังกฤษ สื่อความหมายกับชาวต่างประเทศที่มาใช้บริการได้ มีค่าเฉลี่ย 3.64 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .91 คาดว่าเนื่องมาจากในปัจจุบัน โดยเฉลี่ยมีชาวต่างชาติมารับบริการในหน่วยงานอุบัติเหตุและฉุกเฉิน ในโรงพยาบาลของรัฐ จำนวนน้อย ดังนั้นจึงเป็นตัวแปรที่มีความสำคัญในอันดับที่ 121 ของรายการสมรรถนะทั้งหมด

ความสามารถในการทดสอบหน้าที่ประสาทสัมผัส มีค่าเฉลี่ย 3.61 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .95 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก เส้นประสาทสัมผัสทั้งหมด 12 คู่ การทดสอบโดยครบถ้วนจึงต้องอาศัยความชำนาญ ในภาวะฉุกเฉิน โอกาสที่จะตรวจโดยละเอียดเช่นนี้มีไม่มาก สำหรับพยาบาลวิชาชีพหน่วยงานอุบัติเหตุและฉุกเฉิน จึงมีความสำคัญเป็นอันดับที่ 123 ของรายการสมรรถนะทั้งหมด

ตัวแปรที่มีความสำคัญน้อยที่สุดในการวิจัยนี้คือ ความสามารถในการเจาะเส้นเลือดแดง โดยมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ 3.44 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.27 ที่เป็นเช่นนี้คาดว่าเป็นเพราะการเจาะเส้นเลือดแดง เป็นหัตถการที่มีความเสี่ยงสูง โดยมากแพทย์เป็นผู้ทำหัตถการนี้ ตามความเห็นของพยาบาลวิชาชีพมีความสำคัญต่อการสามารถปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพปานกลาง และในปัจจุบันยังไม่กำหนดเป็นความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ของพยาบาลวิชาชีพหน่วยงานอุบัติเหตุและฉุกเฉิน

3. ตัวแปรที่อธิบายตัวประกอบสำคัญ

3.1 ตัวประกอบด้านการประเมินอาการในภาวะฉุกเฉิน เป็นตัวประกอบที่มีความสำคัญอันดับ 1 มีค่าความแปรปรวนของตัวประกอบสูงที่สุด คือ 49.03 คิดเป็นร้อยละ 39.5 ของความแปรปรวนทั้งหมด สามารถบรรยายได้ด้วยตัวแปรที่มีค่าน้ำหนัก บนตัวประกอบตั้งแต่ .36806 - .68771 จำนวน 29 รายการ

ผลการวิจัยนี้ ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ Adler และ Icenhour (1993) ซึ่งได้ศึกษาเวลาในการปฏิบัติการ ตามบทบาทของพยาบาลอุบัติเหตุและฉุกเฉิน 9 กิจกรรม พบว่าบทบาท ที่ได้ปฏิบัติบ่อยครั้งที่สุด คือ บทบาทด้านการประเมินอาการ โดยพบถึงร้อยละ 38.9 ซึ่ง

คาดว่าไปทำตามความเห็นของดารณี จามจรี (2536) ที่ว่าการประเมินและวินิจฉัยอาการเบื้องต้นในผู้ป่วยที่มาใช้บริการที่หน่วยงานอุบัติเหตุและฉุกเฉิน มีความจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากจะช่วยให้ผู้ที่มาใช้บริการได้รับการรักษาที่ทันที่ตามที่ ตามสภาพการเจ็บป่วยของผู้ป่วยแต่ละราย และเนื่องจากพยาบาลเป็นผู้ที่จะต้องเผชิญกับภาวะความเจ็บป่วยของผู้ป่วยก่อน จึงมีความจำเป็นที่พยาบาลของหน่วยงานอุบัติเหตุและฉุกเฉิน จะต้องมีความรู้ความสามารถและทักษะในการประเมินภาวะฉุกเฉินได้เป็นอย่างดี เพื่อให้การพยาบาลเบื้องต้น และเตรียมการให้การรักษาพยาบาล เพื่อให้ผู้ป่วยได้รับบริการที่ดีและรวดเร็ว อันจะส่งผลให้ผู้ป่วยรอดพ้นจากความตาย และลดการสูญเสียอวัยวะได้

เมื่อพิจารณาการอธิบายตัวแปรของตัวประกอบด้านการประเมินอาการในภาวะฉุกเฉิน พบว่าตัวประกอบนี้เป็นแหล่งรวมของตัวแปร 4 กลุ่ม คือ กลุ่มตัวแปรที่อธิบายการตรวจร่างกายเบื้องต้น กลุ่มตัวแปรที่อธิบายถึงการตรวจพิเศษ กลุ่มตัวแปรที่อธิบายถึงการประเมินอาการที่พบบ่อยในระบบต่างๆ และตัวแปรที่อธิบายการขับสิ่งแปลกปลอมจากหลอดลม

3.1.1 กลุ่มตัวแปรที่อธิบายถึงการตรวจร่างกายเบื้องต้น มี 8 ตัวแปรคือ สามารถทดสอบหน้าที่เส้นประสาทสมอง (cranial nerve function) สามารถประเมินความรุนแรงของแผลไหม้ สามารถประเมินผู้รับบริการว่าสภาพจิตปกติหรือไม่ สามารถประเมินความรุนแรงของการบาดเจ็บโดยใช้ Trauma Score สามารถใช้หลักการตรวจร่างกายเบื้องต้น เช่น การดู คลำ เคาะ ฟัง จำแนกความผิดปกติ ของร่างกายได้ สามารถฟังเสียงทารกในครรภ์(Fetal Heart Sound) สามารถจำแนกลักษณะแผล สามารถประเมินระดับความรู้สึกตัวโดยใช้ Glasgow coma score

การอธิบาย การตรวจร่างกาย ของตัวแปร ทั้ง 8 นี้ ครอบคลุม วิธี การประเมิน ผู้ป่วยในขั้นตอนที่สอง (secondary assessment) ตามที่ Blair และ Hall (1994) ได้ระบุไว้ ในหลักสูตรการพยาบาลอุบัติเหตุและฉุกเฉิน เป็นการตรวจร่างกายตั้งแต่ศีรษะจรดเท้าเพื่อหาความผิดปกติต่างๆ

3.1.2 กลุ่มตัวแปรที่อธิบายถึง การตรวจพิเศษ ตัวแปรที่อธิบายมี 6 ตัวแปรคือ สามารถจำแนกลักษณะกระดูกแขนขาหักจากภาพรังสี พิจารณาส่งผู้ป่วยฉายภาพรังสี(X-ray) ได้ถูกต้อง มีประโยชน์ต่อการวินิจฉัย บอกค่าปกติของผลขั้นสุดเลือดเบื้องต้นได้ เช่น CBC ,U/A, Blood Sugar เป็นต้น ประเมินลักษณะคลื่นไฟฟ้าหัวใจปกติได้ ตรวจวัด ความดันเส้นเลือดดำส่วนกลางได้ (Central Venous Pressure) สามารถเก็บส่งตรวจเพื่อขั้นสุด/เพาะเชื้ออย่างถูกต้อง

การอธิบายการตรวจพิเศษของตัวแปรทั้ง 6 นี้ ครอบคลุมวิธีการประเมินผู้ป่วยในขั้นตอนที่สี่ ตามที่ Blair และ Hall (1994) ได้ระบุไว้ ในหลักสูตรการพยาบาลอุบัติเหตุ

และฉุกเฉิน เป็นการศึกษาวินิจฉัย (diagnosis procedures) ได้แก่ การตรวจคลื่นหัวใจ การตรวจทางห้องชันสูตร การตรวจทางรังสีวิทยา

3.1.3 กลุ่มตัวแปรที่อธิบายถึงการประเมินอาการที่พบบ่อยในระบบต่างๆ มี 14 ตัวแปรคือ สามารถประเมินอาการของภาวะฉุกเฉินช่องท้อง สามารถประเมินอาการของภาวะฉุกเฉินของระบบทางเดินปัสสาวะ สามารถประเมินอาการของภาวะฉุกเฉินทาง หู ตา คอ จมูก สามารถประเมินอาการของภาวะความดันในช่องกล้ามเนื้อสูง(Compartment syndrome) สามารถประเมินอาการของภาวะฉุกเฉินทางจิตเวช สามารถประเมินอาการของภาวะฉุกเฉินทางสูติ-นรีเวช สามารถประเมินลักษณะ Pulsus Paradoxus สามารถประเมินอาการถูก ฆูพิษ แมลง สัตว์ กัดต่อย สามารถประเมินอาการของภาวะฉุกเฉินของระบบประสาท สามารถประเมินอาการของการได้รับสารพิษ สามารถประเมินอาการของ AIDS สามารถประเมินอาการของฉุกเฉินทางอายุรศาสตร์ทั่วไป สามารถประเมินอาการกระดูกหักได้ สามารถทำ Heimlich Maneuver (หรือ Abdominal Thrust) สามารถประเมินอาการของภาวะฉุกเฉินของหัวใจและหลอดเลือดที่สำคัญ

การอธิบายถึงการประเมินอาการที่พบบ่อยในระบบต่างๆ ทั้ง 14 ตัวแปรนี้ ตรงตามที่กำหนดไว้ใน หลักสูตรการพยาบาลฉุกเฉิน (Emergency Nursing Core Curriculum , 1994) ทุกระบบ แม้ว่าเอกสารเกี่ยวกับการพยาบาลฉุกเฉินจะไม่ระบุอาการฉุกเฉิน เป็น ระบบต่างๆ ตามหลักสูตรดังกล่าวนี้ แต่เมื่อผู้วิจัยเปรียบเทียบกับ ตำราเอกสารภายในประเทศแล้ว คือ การพยาบาลฉุกเฉิน (ดารณี จามจรี และคณะ , 2536) และ การพยาบาลฉุกเฉินและอุบัติเหตุหมู่ (สุตาพรรณ ธัญจิรา และ วนิตา ออประเสริฐศักดิ์ , 2538) พบว่าใกล้เคียงกัน

3.1.4 ตัวแปรที่อธิบายถึงการขับสิ่งแปลกปลอมจากหลอดลม ตัวแปรที่อธิบายคือ การใช้ Heimlich Maneuver หรือ Abdominal Thrust ซึ่งเป็นเทคนิคการปฐมพยาบาลเบื้องต้น เพื่อแก้ไขการอุดตันของทางเดินหายใจเนื่องจากก้อนอาหารอุดหลอดลมหรือจมน้ำ ถือเป็นภาวะฉุกเฉินของทางเดินหายใจ (สุภาพ สุวรรณเวช และวิไล พรหมสุนทร , 2538: 65) แม้ว่าจะเป็น การช่วยที่มีประสิทธิภาพ แต่ เป็นเทคนิคที่มักกระทำ ณ ที่เกิดเหตุ สำหรับพยาบาลในหน่วยงานอุบัติเหตุและฉุกเฉิน จึงเป็นตัวแปรความสัมพันธ์กับตัวประกอบ 0.44386 ถือเป็นระดับปานกลาง (อุทุมพร จามรมาน , 2532: 118)

3.2 ตัวประกอบสมรรถนะด้านภาวะผู้นำ ตัวประกอบนี้มีความแปรปรวน 5.50 คิดเป็นร้อยละ 4.4 สามารถบรรยายได้ด้วยตัวแปรที่มีค่าน้ำหนัก ตั้งแต่ 0.38635 - .72849 จำนวน 14 ตัวแปร

เมื่อพิจารณา การอธิบายถึงสมรรถนะด้านภาวะผู้นำ พบว่าตัวแปรดังกล่าว เป็นแหล่งรวมของตัวแปร 2 กลุ่ม คือกลุ่มตัวแปรที่อธิบายลักษณะผู้นำ กลุ่มตัวแปรที่อธิบายความสามารถในการนำ

3.2.1 กลุ่มตัวแปรที่อธิบายถึงลักษณะผู้นำ ตัวแปรที่อธิบายได้แก่ มีสติสัมปชัญญะ ไม่ตื่นเต้นตกใจง่าย ควบคุมอารมณ์ต่างๆได้ดี กระตือรือร้น คล่องแคล่วว่องไว วาจาสุภาพ ยิ้มแย้มแจ่มใส ชอบพบปะผู้คน เชื่อมั่นในตนเอง กล้าตัดสินใจ แก้ไขปัญหาได้รวดเร็ว ถูกต้อง เสียสละ ต่องาน และผู้ร่วมงานตามความเหมาะสม ละเอียดรอบคอบ ช่างสังเกต มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีไหวพริบ รู้ทันคน มีความรับผิดชอบ ต่องานที่ได้รับมอบหมาย และต่อผลงาน/ การตัดสินใจของตน ซื่อสัตย์สุจริต มีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา มีความเป็นประชาธิปไตย ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น สุขภาพสมบูรณ์ แข็งแรง แต่งกายสะอาด สามารถปรับตัวต่อสภาพงานที่มีความเครียด หลากหลาย และ ปริมาณงานไม่แน่นอน มีความสามารถในการขึ้นำจูงใจ หรือเกลี้ยกล่อมให้ผู้อื่นคล้อยตาม

การอธิบายลักษณะผู้นำของทั้ง 12 ตัวแปรนี้ ครอบคลุมชัดเจนเป็นไปตามลักษณะผู้นำที่ Stogdill (Stogdill in Bass, อ้างถึงใน พนิดา ตามาพงศ์ , 2534) และ จีวีวรรณโพธิ์ศรี (2537) ที่ได้กล่าวไว้

ทั้งนี้คาดว่าเป็นไปตามความเห็นของ สุวินี วิวัฒมนานิช และ จำนงค์ อิ่มใจ (2536) ที่ว่าการบริการรักษาพยาบาลผู้ป่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน เป็นงานที่ต้องปฏิบัติเป็นทีม ซึ่งต้องมีสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้ร่วมงาน โดยมีหัวหน้าทีมที่เป็นผู้กำกับ จึงจะทำให้บรรลุผลสำเร็จด้วยดี นอกจากนั้นผู้วิจัยคาดว่าภารกิจที่ลักษณะผู้นำมีความสำคัญต่อพยาบาลวิชาชีพหน่วยงานอุบัติเหตุและฉุกเฉิน อีกเหตุผลหนึ่งคือ หน่วยงานอุบัติเหตุและฉุกเฉินเป็นหน่วยงานด้านหน้าของโรงพยาบาล เจ้าหน้าที่ผู้ซึ่งปฏิบัติงานในหน่วยงานนี้ จึงทำหน้าที่คล้ายพนักงานต้อนรับ ของโรงพยาบาล จึงควรมี บุคลิกที่สร้างความคุ้นเคย อบอุ่นใจ แก่ผู้รับบริการ เช่นการยิ้มแย้มแจ่มใส สุภาพเรียบร้อย กระฉับกระเฉงเป็นต้น ขณะเดียวกันโดยส่วนตัว ควรปรับตัวให้เข้ากับลักษณะงานในหน่วยงานที่อาจมีความเครียด ความหลากหลาย ปริมาณงานไม่แน่นอนได้

เมื่อเปรียบเทียบผลการวิจัยนี้กับผลการวิจัยของ จันทรพีฎี พาหงษ์ (2538) ซึ่งพบว่า ตัวประกอบสมรรถนะด้านภาวะผู้นำของหัวหน้าตึก เป็นตัวประกอบที่มีความแปรปรวนมากที่สุด คือ คิดเป็นร้อยละ 51.1 และผลการวิจัยของอังคณา สุเมธสิทธิกุล (2539) ซึ่งพบว่า ตัวประกอบด้านภาวะผู้นำของหัวหน้าฝ่ายการพยาบาล เป็นตัวประกอบที่มีความแปรปรวนสูงสุดเช่นกัน โดยมีความแปรปรวน คิดเป็นร้อยละ 39.4 เหตุที่ผลการวิจัยทั้งสอง มีตัวประกอบภาวะผู้นำที่มีน้ำหนักมากที่สุดก็เพราะ ทั้งหัวหน้าตึก และหัวหน้าฝ่ายการพยาบาล ต่างก็

เป็นผู้บริหาร ดังนั้น ภาวะผู้นำจึงเป็นสมรรถนะที่ต้องมีให้เห็นอย่างชัดเจน เมื่อเทียบกับผลการวิจัยนี้ จะเห็นว่ามีความเป็นเหตุเป็นผลกัน ทั้งนี้เนื่องจากการวิจัยนี้ศึกษา ผู้ที่อยู่ในระดับพยาบาลประจำการ สมรรถนะด้านภาวะผู้นำจึงมีความแปรปรวนน้อยกว่า

3.2.2 ด้านความสามารถในการนำ ตัวแปรที่อธิบายคือ สามารถดูแลให้มีการควบคุมการแพร่กระจายเชื้ออย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถบริหารจัดการ ประสานงาน เมื่อเกิดอุบัติเหตุหมู่

ทั้งนี้เพราะหน่วยงานอุบัติเหตุและฉุกเฉินเป็นหน่วยรับบริการผู้ป่วยนอกที่ได้รับบาดเจ็บและเจ็บป่วยโดยกะทันหัน อาจมีเลือด สารคัดหลั่ง ออกมาตามลักษณะของโรค Jagger, J. และคณะ (1993) ศึกษาบุคลากรที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานอุบัติเหตุและฉุกเฉิน ร้อยละ 54.1 พบว่ามีการสัมผัสเลือดและสารน้ำจากร่างกายผู้ป่วย ที่ผิวหนัง ร้อยละ 0.87 พบว่ามีการสัมผัสถึงระดับเยื่อ (mucous membrane) โดยมากสัมผัสกับเลือด ร้อยละ 94 ปัสสาวะหรืออาเจียน ร้อยละ 22 และเป็นน้ำลายร้อยละ 11 โดยจากเจ้าหน้าที่ 92 คน รายงานว่ามีการสัมผัส 78 คน คิดเป็นร้อยละ 85 Meeng และคณะ (1994) ได้พบว่า ในจำนวนบุคลากรของหน่วยงานผู้ป่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน พยาบาลมีพฤติกรรมการล้างมือหลังสัมผัสผู้ป่วย คิดเป็นร้อยละ 58.2 บ่อยกว่าบุคลากรฝ่ายแพทย์ ซึ่ง Meeng คาดว่าเป็นเพราะพยาบาลมักสัมผัสสิ่งสกปรกมากกว่า

พยาบาลวิชาชีพหน่วยงานอุบัติเหตุและฉุกเฉิน ควรสามารถบริหารจัดการ ประสานงาน เมื่อเกิดอุบัติเหตุหมู่เนื่องเป็นหน้าที่โดยตรงของหน่วยฉุกเฉิน ที่จะเตรียมพร้อมให้บริการได้ทันที (บุญเลิศ จุลเกียรติ , 2538)

3.3 ตัวประกอบสมรรถนะด้านกฎหมาย จริยธรรม และการจัดการบริการฉุกเฉิน มีค่าความแปรปรวนของตัวประกอบ 3.44 คิดเป็นร้อยละ 2.8 ของความแปรปรวนทั้งหมด สามารถบรรยายได้ด้วยตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักตั้งแต่ 0.36315- 0.70164 จำนวน 20 ตัวแปร

เมื่อพิจารณาการอธิบายสมรรถนะของตัวประกอบด้านกฎหมายและจริยธรรม และการอำนวยความสะดวก พบว่าตัวประกอบดังกล่าวประกอบด้วย กลุ่มตัวแปร 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มตัวแปรที่อธิบายถึงจรรยาบรรณพยาบาล กลุ่มตัวแปรที่อธิบายถึงการให้บริการผู้ป่วยคดี กลุ่มตัวแปรที่อธิบายถึงการรักษาสีหน้าของตนเอง และกลุ่มตัวแปรที่อธิบายถึงการจัดบริการฉุกเฉิน

3.3.1 กลุ่มตัวแปรที่อธิบายถึงจรรยาบรรณพยาบาล มี 9 ตัวแปรคือ จัดให้ผู้ป่วยยากไร้ ด้อยโอกาส ได้รับบริการทางสังคมอย่างเหมาะสม โดยร่วมกับนักสังคมสงเคราะห์ แสดง

ความเห็นใจ ต่อผู้รับบริการอย่างเหมาะสม เช่น ปลอดภัย ให้กำลังใจ การยอมรับพฤติกรรมของญาติผู้ถึงแก่กรรม เป็นต้น อำนวยความสะดวก แก่ผู้รับบริการ เช่น ให้ญาติอยู่กับผู้ป่วยตามความเหมาะสม ส่งต่อผู้ป่วยโดยคำนึงถึงความต้องการของผู้ป่วย เป็นต้น ยอมรับผู้ที่มีธรรมเนียมประเพณีแตกต่าง อำนวยความสะดวกอย่างเหมาะสม ให้ความช่วยเหลือกรณีมีการเสียชีวิต เช่น การดูแลศพ การแจ้งข่าวการตายแก่ญาติ ให้ข้อมูล เกี่ยวกับการตรวจ วินิจฉัย การรักษา อากาศเปลี่ยนแปลงแก่ผู้ป่วยและญาติ เพื่อลดความวิตกกังวล อย่างเหมาะสม ดูแลทรัพย์สิน ของผู้บาดเจ็บและส่งมอบอย่างถูกต้องเหมาะสม รักษาสิทธิของผู้ป่วย เช่น ไม่เปิดเผยร่างกายผู้ป่วยโดยไม่จำเป็นดูแล ให้มีการยินยอมรักษาอย่างเหมาะสม เป็นต้น สนใจ ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการพยาบาลอุบัติเหตุและฉุกเฉินและสาขาที่เกี่ยวข้อง สามารถนำความรู้ใหม่มาปรับใช้กับงาน

การอธิบายถึงจรรยาบรรณพยาบาล ทั้ง 9 ตัวแปรนี้ ครอบคลุม หลักจรรยาบรรณที่มีต่อสิทธิมนุษยชน ทั้ง 4 ด้าน คือ สิทธิในชีวิต สิทธิในเสรีภาพ สิทธิในเกียรติศักดิ์ของมนุษย์ และสิทธิในทรัพย์สิน ตลอดจนจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ ตามที่ เรวัต ศรินคร (2536) ได้กล่าวไว้

การให้ข้อมูลแก่ผู้ป่วยและญาติเป็นสิ่งสำคัญ Moore และ Swartz(1990) ได้ศึกษารูปแบบการติดต่อสื่อสารของพยาบาลต่อญาติและผู้ป่วยอุบัติเหตุ พบว่า พยาบาลมีการรับรู้ว่ามี การติดต่อสื่อสารมากกว่า ที่ผู้สังเกตการรับรู้ อย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งผลการวิจัยของ Moore และ Swartz สอดคล้องกับการศึกษาในประเทศไทย โดย พิชชดา วิรัชพินทุ และคณะ (2537) Melody Campbell และคณะ (1995) ศึกษาพบว่า ญาติของผู้ป่วยหนักหรือบาดเจ็บรุนแรง ที่รับการรักษาอยู่ในหน่วยงานอุบัติเหตุและฉุกเฉิน มีความต้องการตามลำดับดังนี้คือ มีความต้องการทราบการพยากรณ์โรค ต้องการคำตอบที่ตรงไปตรงมา ต้องการคุยกับแพทย์ ต้องการแน่ใจว่าได้รับการรักษาที่ดีที่สุด และต้องการทราบข้อมูลเกี่ยวกับอาการ

การแสดงความเห็นใจแก่ผู้รับบริการเป็นสิ่งพึงกระทำ วิรัตน์ ศรีนพคุณ และ ศรี ศรีนพคุณ (2538) ได้เสนอแนะว่า การปฐมพยาบาลจะทำได้ดีอย่างมีประสิทธิภาพ นั้นมิใช่เพียงแต่ผู้ปฐมพยาบาลจะมีความรู้ดี มีทักษะสูงเท่านั้น แต่สิ่งที่จะขาดเสียไม่ได้ คือ ความเมตตา กรุณา ความเห็นอกเห็นใจต่อผู้ที่กำลังได้รับความทุกข์ทรมาน จากการศึกษาระดับความเห็นใจของพยาบาลหน่วยงานอุบัติเหตุและฉุกเฉิน เปรียบเทียบ ต่อ การให้การพยาบาลผู้ป่วยจิตเวชและผู้ป่วยทั่วไป พบว่าระดับความเห็นใจไม่แตกต่างกัน (Welsh W. R., 1991) แต่ Paige (1986) ได้ศึกษาพบว่าพยาบาลจะเห็นใจผู้ป่วยที่มีอาการเรงด่วนมากกว่าผู้ป่วยที่อาการไม่เรงด่วนซึ่งจากผลการวิจัย Paige ได้เสนอแนะว่า ควรให้ความเห็นใจแก่ผู้ป่วยที่อาการไม่เรงด่วนด้วย เพื่อจะได้ตอบสนองความต้องการได้ถูกต้อง

3.3.2 กลุ่มตัวแปรที่อธิบายถึง การบริการผู้ป่วยคดีมี 4 ตัวแปรคือ จัดการให้ผู้ป่วยมีประกันสุขภาพ เช่น ผู้ประสบภัยจากกรณ ผู้ประกันตน เป็นต้น ให้ใช้สิทธิประโยชน์ตามที่มีพึงได้ อำนวยความสะดวกกรณีผู้ป่วยคดี เช่น การแจ้งความ การแนะนำขั้นตอนต่างๆ เป็นต้น มีความตื่นตัวในการทำและบันทึกหลักฐานเพื่อความยุติธรรมของรูปคดี เช่น การส่งปัสสาวะหาแอมเฟตามีน การตรวจอัลกอซอลลีในเลือด เป็นต้น บันทึกอาการ สิ่งที่ตรวจพบ การรักษาพยาบาลที่ให้ครบถ้วนชัดเจนถูกต้อง ตามความเป็นจริง ส่งต่อผู้ป่วย บอกรายอาการอย่างครบถ้วน

การอธิบายถึงการบริการผู้ป่วยคดีโดยตัวแปรทั้ง 4 นี้ เป็นไปตามลักษณะของผู้ป่วยคดี ตามที่ สุตตาพรรณ ธัญจิรา (2538) ได้ระบุไว้ ซึ่งจากลักษณะดังกล่าว ผู้ป่วยอุบัติเหตุมีแนวโน้มที่เป็นผู้ป่วยคดีได้ ดังนั้นพยาบาลวิชาชีพหน่วยงานอุบัติเหตุและฉุกเฉินจึงต้องมีความสามารถในการบริการผู้ป่วยคดี

3.3.3 กลุ่มตัวแปรที่อธิบายถึงการรักษาสติของตน มี 2 ตัวแปรคือ สามารถดูแลความปลอดภัยของตนเองและผู้ร่วมงาน ในสถานการณ์รุนแรง อย่างเหมาะสมเช่น กรณีมีการทะเลาะวิวาท ผู้ป่วยเมาสุรา ก้าวร้าว เป็นต้น ได้แยงกรณีที่มีคำสั่งไม่เหมาะสม จากแพทย์หรือเจ้าหน้าที่สุขภาพอื่นๆ

การอธิบายถึงการรักษาสติแห่งตนนี้ เป็นไปตามสติของพยาบาลที่ Ellis และ Hartley (1984, อ้างถึงใน ฟาริดา อิบราฮิม, 2535) กล่าวไว้

ความก้าวร้าวรุนแรง ในหน่วยงานอุบัติเหตุและฉุกเฉิน เป็นสิ่งที่น่าสนใจ และเป็นปัญหาสำคัญที่ไม่ค่อยมีการรายงาน (Pane G.A, 1991) จากการศึกษาของ Nancy Kern และคณะ (1994) พบว่าพยาบาลที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานอุบัติเหตุและฉุกเฉิน ร้อยละ 28 พบเหตุการณ์ วิวาท (verbal abuse) ประมาณ 6 -10 ครั้งต่อเดือน โดยมากเป็นผู้ป่วยชายที่เมาสุรา

3.3.4 กลุ่มตัวแปรที่อธิบายถึงการจัดบริการฉุกเฉินมี 5 ตัวแปร คือ ช่วยจัดอาคารสถานที่และ เนื้อที่ใช้สอยภายในหน่วยงาน ให้เหมาะสมเกิดความสะดวก คล่องตัวในการปฏิบัติงาน สามารถนำทำกิจกรรมการพยาบาลดังนี้ คือ การรับและส่งเวร การเยี่ยมตรวจ ทาง การพยาบาลในแต่ละเวร สามารถประสานงาน เพื่อการรักษาและการส่งต่อทั้งภายในและภายนอกหน่วยงาน/โรงพยาบาล จัดให้มีการไหลเวียนผู้ป่วยอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถรวบรวมสถิติผู้ป่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉินทุกประเภท รวมทั้งสถิติการพยาบาลต่างๆ ประจำเดือน ประจำปี

ในการปฏิบัติงานในหน่วยงานอุบัติเหตุและฉุกเฉิน ผู้รับบริการมีจำนวนไม่แน่นอน การบริการที่ให้ไม่อาจจัดเตรียมไว้ล่วงหน้า ดังนั้นเมื่อมีผู้มารับบริการมาหลายคนพร้อมๆกันในเวลาเดียวกัน พยาบาลวิชาชีพหน่วยงานอุบัติเหตุและฉุกเฉินจึงควรสามารถจัดระบบ

บริการที่มีความคล่องตัว จากการศึกษาของ Healy J. (1982) เกี่ยวกับการให้บริการด้านจิตสังคม ในหน่วยงานอุบัติเหตุและฉุกเฉิน แม้พบว่ากิจกรรมส่วนใหญ่สร้างความพึงพอใจแก่ผู้รับบริการ แต่ในการศึกษาพบว่า ยังมีข้อเสนอนะให้ปรับปรุง โดยเรียงลำดับความสำคัญดังนี้คือ ทำให้ระยะเวลาในการคอยสั้นลง ให้ข้อแนะนำเกี่ยวกับการรักษาชัดเจน มากขึ้น ควรให้ห้องคอยตรวจมีความ สะดวก สบาย และควรเปิดโอกาสในการอธิบายปัญหาเกี่ยวกับความเจ็บป่วยและปัญหาชีวิตมากขึ้น แสดงให้เห็นว่า การจัดสถานที่และเนื้อที่ใช้สอยในหน่วยงาน และการจัดให้มีการไหลเวียนผู้ป่วยในหน่วยงาน เป็นสิ่งที่ผู้รับบริการต้องการ

3.4 ตัวประกอบสมรรถนะด้านการปฏิบัติการพยาบาลฉุกเฉิน มีค่า ความแปรปรวนของตัวประกอบคือ 3.22 คิดเป็นร้อยละ 2.6 ของความแปรปรวนทั้งหมด สามารถบรรยายได้ด้วยตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักตั้งแต่ 0.37558- 0.71437 จำนวน 21 ตัวแปร

เมื่อพิจารณาการอธิบายสมรรถนะตัวประกอบด้านการปฏิบัติการพยาบาลฉุกเฉิน พบว่าตัวประกอบดังกล่าวอธิบายด้วยตัวแปร 2 กลุ่ม คือ กลุ่มตัวแปรที่อธิบายถึงกิจกรรมพยาบาลด้านหน้าที่อิสระ และกลุ่มตัวแปรที่อธิบายถึงกิจกรรมการพยาบาลด้านหน้าที่ ไม่อิสระ

4.1 กลุ่มตัวแปรที่อธิบายถึงกิจกรรมการพยาบาลด้านหน้าที่อิสระ มี 11 ตัวแปรคือ สามารถยึดตรึง (immobilized) อวัยวะอย่างเหมาะสม เช่น การตาม การพันผ้า เป็นต้น มีทักษะในการห้ามเลือด สามารถใช้การประคบร้อน-เย็น เพื่อบรรเทาอาการ (เช่น ปวด บวม) อย่างเหมาะสม ลดการปนเปื้อนและดูดซึมของสารพิษ ได้ถูกต้อง เหมาะสมสามารถทำคลอดฉุกเฉินได้ เคลื่อนย้ายผู้ป่วยฉุกเฉินอย่างถูกวิธี รวดเร็ว เหมาะสมกับปัญหาของผู้ป่วย มีทักษะในการใช้อุปกรณ์ต่างๆในหน่วยงาน และในรถพยาบาลฉุกเฉิน ให้ออกซิเจนโดยใช้ วิธีการ ปริมาณเหมาะสมตามอาการ สามารถ ให้คำปรึกษาและแนะนำ แก่ผู้ป่วยและญาติ เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพหลังการตรวจรักษา ปฏิบัติกิจกรรมพยาบาลโดยยึดหลัก Universal Precaution สามารถรักษาอวัยวะที่ขาดหรือเกือบขาดอย่างถูกวิธี เพื่อให้อยู่ในสภาพดี พร้อมสำหรับการปลูกถ่ายและต่อใหม่

การอธิบายกิจกรรมพยาบาลด้านหน้าที่อิสระ ของตัวแปรทั้ง 11 ตัวแปรนี้ สอดคล้อง กับหน้าที่ของพยาบาลอุบัติเหตุและฉุกเฉินด้านหน้าที่อิสระที่ Mellet (1981) ได้วิเคราะห์ไว้ และจากการศึกษาของ Mellet พบว่าพยาบาลหน่วยงานอุบัติเหตุและฉุกเฉินใช้เวลาในการปฏิบัติหน้าที่อิสระ คิดเฉลี่ยทั้ง 3 เวร เป็นร้อยละ 47 เป็นกิจกรรมประเภทที่พยาบาลอุบัติเหตุและฉุกเฉินใช้เวลาปฏิบัติมากที่สุด เพราะเป็นกิจกรรมที่พยาบาลสามารถตัดสินใจปฏิบัติได้ด้วยตนเอง

3.4.2 กลุ่มตัวแปรที่อธิบายถึงกิจกรรมพยาบาลด้านหน้าที่ไม่อิสระ มี 10 ตัวแปร คือ สามารถเย็บแผลธรรมดาได้ มีทักษะในการดูแลบาดแผล มีทักษะในการ ล้างท้อง ใส่สายกระเพาะอาหาร ให้อายาก่อนเย็บแผล โดยใช้ตัวยา และวิธีการที่ถูกต้อง สามารถนำสิ่งแปลกปลอมจากผิวหนัง ให้อา เซรุ่ม วัคซีน ต่างๆในหน่วยงาน อย่างถูกต้อง ตามนโยบายของหน่วยงาน หรือ ตามคำสั่งแพทย์ สามารถช่วยเหลือหัตถการต่างๆของแพทย์ สามารถนำสิ่งแปลกปลอมออกจาก หู ตา คอ จมูก เบื้องต้นได้ ให้สารน้ำ โดยเลือกชนิด และปรับอัตราไหลของสารน้ำเหมาะสมตามอาการ เจาะหาน้ำตาลในเลือดแบบเร่งด่วนได้ (เจาะปลายนิ้ว)

การอธิบายกิจกรรมพยาบาลด้านหน้าที่ไม่อิสระ ของตัวแปรทั้ง 10 ตัวแปรนี้ สอดคล้อง กับหน้าที่ของพยาบาลอุบัติเหตุและฉุกเฉินด้านอิสระที่ Dorothy Mellet (1981) วิเคราะห์ ซึ่งในการทำงานในหน่วยงานอุบัติเหตุและฉุกเฉิน แพทย์อาจตัดสินใจกำหนดหัตถการต่างๆ เพื่อการตรวจรักษา พยาบาลในฐานะเป็นสมาชิกในทีมสุขภาพ จึงควรมีความสามารถในการให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือหัตถการต่างๆเหล่านั้น

3.5 ตัวประกอบด้านปฏิบัติการพยาบาลฉุกเฉินในภาวะวิกฤติ ตัวประกอบนี้มีค่าความแปรปรวนของตัวประกอบเท่ากับ 2.34 คิดเป็นร้อยละ 1.9 ของความแปรปรวนทั้งหมด สามารถบรรยายได้ด้วยตัวแปรที่มีค่าน้ำหนัก ตั้งแต่ 0.35558 -0.54645

เมื่อพิจารณาการอธิบายตัวประกอบตัวแปรด้านปฏิบัติการพยาบาลฉุกเฉินในภาวะวิกฤติ พบว่าเป็นแหล่งรวมของกลุ่มตัวแปรและตัวแปร 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มตัวแปรที่อธิบายถึงการจำแนกอาการฉุกเฉิน กลุ่มตัวแปรที่อธิบายถึงการจัดลำดับการช่วยเหลือ ตัวแปรที่อธิบายถึงการช่วยฟื้นคืนชีพเบื้องต้น

3.5.1 กลุ่มตัวแปรที่อธิบายถึงการจำแนกอาการฉุกเฉิน ตัวแปรที่อธิบายมี 5 ตัวแปร คือ สามารถประเมินอาการช็อค (shock) สามารถประเมินอาการของภาวะฉุกเฉินในระบบหายใจที่พบบ่อย สามารถจำแนกความรุนแรง (Triage) ของอาการได้รวดเร็ว (สามารถตรวจวัดประเมินความผิดปกติของสัญญาณชีพได้รวดเร็ว ประเมินลักษณะคลื่นไฟฟ้าหัวใจที่ต้องช่วยเหลือฉุกเฉินได้

การอธิบายถึงการจำแนกอาการฉุกเฉินของทั้ง 5 ตัวแปรนี้ ตรงกับขั้นตอนการจำแนกประเภทผู้ป่วย (Triage) ซึ่งประกอบด้วยการซักประวัติสุขภาพ การจำแนกผู้ป่วยในภาวะรีบด่วน และในภาวะไม่รีบด่วน ทั้งนี้ต้องการการวัดสัญญาณชีพ และการบันทึกข้อมูลเพื่อประกอบการจำแนก (วนิดา ออประเสริฐศักดิ์ และคณะ, 2538) การจำแนกอาการมีความสำคัญต่อพยาบาลวิชาชีพหน่วยงานอุบัติเหตุฉุกเฉินเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งทั้งนี้ Janatka (1982) ศึกษา

พบว่าหลังจากพยาบาลวิชาชีพหน่วยงานอุบัติเหตุและฉุกเฉิน ใช้วิธีการจำแนกประเภท ผู้ป่วย แล้ว ผู้ป่วยใช้เวลาอยู่ในหน่วยงานอุบัติเหตุและฉุกเฉินสั้นลงอย่างมีนัยสำคัญ

3.5.2 กลุ่มตัวแปรที่อธิบายถึงการจัดลำดับการช่วยเหลือ มี 3 ตัวแปร คือ กำหนดข้อวินิจฉัยทางการพยาบาลได้อย่างรวดเร็ว จัดกิจกรรมพยาบาลเพื่อแก้ไขปัญหาแก่ผู้ป่วยอย่างรวดเร็ว จัดกิจกรรมพยาบาลตามลำดับความสำคัญ

กลุ่มตัวแปรที่อธิบายถึงการจัดลำดับความสำคัญของการช่วยเหลือ นี้ ตรงกับการเรียงลำดับความสำคัญของ Alfaro (1986, อ้างถึงใน ภัทรอำไพ พิพัฒนานนท์, 2539) และได้กล่าวถึงประโยชน์ของการเรียงลำดับความสำคัญว่า จะช่วยให้ประหยัดเวลาและแรงงาน ควรเริ่มต้นด้วยการนำข้อวินิจฉัยทางการพยาบาล มาเรียงลำดับ แล้วพิจารณาจัดความสำคัญ พวงเพ็ญ ชุณหพราน สมคิด รักษาสิทธิ์ และพวงทิพย์ ชัยพิบาลสุษณี (2534) ได้ศึกษาวิเคราะห์สถานภาพการใช้การวินิจฉัยทางการพยาบาล ในโรงพยาบาลของรัฐ โดยใช้การวินิจฉัยการพยาบาลตามการแบ่งของสมาคมการวินิจฉัยการพยาบาลของอเมริกาเหนือ พบว่า การทำการวินิจฉัยทางการพยาบาลของพยาบาลประจำการ ในโรงพยาบาลของรัฐ ยังไม่ครอบคลุมการตอบสนองของมนุษย์ทั้งเก้าประการ ทั้งนี้พยาบาลมีความต้องการการสนับสนุนเกี่ยวกับการใช้การวินิจฉัยทางการพยาบาล อยู่ในระดับมาก

5.3 สมรรถนะที่อธิบายถึงการช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐาน คือ มีทักษะเกี่ยวกับการช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐาน เช่น การทำทางเดินหายใจโล่ง การช่วยหายใจ การกดนวดหัวใจ ภายนอกทรวงอก(External Cardiac Massage) เป็นต้น

การช่วยฟื้นคืนชีพ มีวัตถุประสงค์เพื่อจะให้มือออกซิเจนไปเลี้ยงอวัยวะที่สำคัญของร่างกาย เช่น สมอง หัวใจ ในขณะที่ผู้ป่วยเกิด cardiac arrest หรือ respiratory arrest เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดภาวะ clinical death กลายเป็น biological death คือ irreversible damage (การุณพันธ์ สุรพงศ์ (2536:110) ดังนั้นพยาบาลวิชาชีพหน่วยงานอุบัติเหตุและฉุกเฉินจึงจำเป็นต้องมีความสามารถในการช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐาน เพื่อช่วยชีวิตและป้องกันอันตรายดังกล่าว

3.6 ตัวประกอบสมรรถนะด้านการบริหารงานในหน่วยงานอุบัติเหตุและฉุกเฉิน มีค่าความแปรปรวนของตัวประกอบเท่ากับ 1.97 คิดเป็นร้อยละ 1.6 ของความแปรปรวนทั้งหมด สามารถบรรยายได้ด้วยตัวแปรที่มีค่าน้ำหนัก ตั้งแต่ 0.40798 - 0.62847

เมื่อพิจารณาการอธิบายตัวประกอบสมรรถนะด้านการบริหารงานในหน่วยงานอุบัติเหตุและฉุกเฉิน พบว่าเป็นแหล่งรวมของกลุ่มตัวแปรและตัวแปร 2 กลุ่ม ได้แก่กลุ่มตัวแปรที่อธิบายถึงการบริหารบุคคล และตัวแปรที่อธิบายถึงการบริหารพัสดุ

3.6.1 กลุ่มตัวแปรที่อธิบายถึงการบริหารบุคคล มี 5 ตัวแปร คือ ช่วยจัดหาเจ้าหน้าที่ขึ้นปฏิบัติการพยาบาลให้เพียงพอแต่ละเวร และจัดคนทดแทนในกรณีมีเจ้าหน้าที่ลา กิจ ลาป่วย ลาคลอด ฯลฯ ช่วยจัดตารางเวรการทำงานของเจ้าหน้าที่และควบคุมตรวจสอบให้มีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการพยาบาลอย่างต่อเนื่องตลอด 24 ชม.มอบหมายงานแก่สมาชิกในทีมตามความรู้ความสามารถ และความเหมาะสม ควบคุมและตรวจสอบการให้บริการรักษาพยาบาลของสมาชิกในทีม จัดทีมการให้การพยาบาล ได้เหมาะสมกับสถานการณ์

กลุ่มตัวแปรที่อธิบายถึงการบริหารบุคคลนี้ สอดคล้องกับ แนวคิดของ ธงชัย สันติวงษ์ (2531) ที่กล่าวว่า การบริหารงานบุคคล คือภารกิจที่มุ่งปฏิบัติ ในกิจกรรมทั้งปวงที่เกี่ยวกับ บุคลากร เพื่อให้ปัจจัยด้านบุคคลขององค์การ เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีประสิทธิภาพสูงสุดตลอดเวลา

3.6.2 ตัวแปรที่อธิบายถึงการบริหารพัสดุ คือ สามารถควบคุมดูแล พร้อมทั้งจัดหาวัสดุ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์การแพทย์ต่างๆ ให้มีเพียงพอ อยู่ในสภาพพร้อมใช้การ

ปรีชา จำปารัตน์ (2527) ได้ให้ความหมายของการบริหารพัสดุว่า เป็นการนำเอาวิทยาการหรือศิลป์ ในการบริหารมาใช้ในการจัดพัสดุ เพื่อสนับสนุนและสนองความต้องการในการปฏิบัติงานของหน่วยงานหรือโครงการให้ดำเนินไปได้ตามเป้าหมาย ซึ่งหน่วยงานอุบัติเหตุและฉุกเฉิน เป็นหน่วยงานที่ต้องให้บริการที่รวดเร็วการจัดการพัสดุให้พร้อมใช้ มีความสำคัญอย่างยิ่ง

3.7 ตัวประกอบด้านการวางแผนการพยาบาลฉุกเฉิน ผลการวิเคราะห์ตัวประกอบพบว่า มีค่าความแปรปรวนของตัวประกอบเท่ากับ 1.48 คิดเป็นร้อยละ 1.2 ของความแปรปรวนทั้งหมด สามารถบรรยายได้ด้วยตัวแปรที่มีค่าน้ำหนัก ตั้งแต่ 0.37487 - 0.56146

กลุ่มตัวแปรที่อธิบายถึงการวางแผนการพยาบาล มี 7 ตัวแปรคือ ปรับเปลี่ยนข้อวินิจฉัยทางการพยาบาลและวางแผนการพยาบาลหลังประเมินผลอย่างเหมาะสม วางแผนให้มีการเฝ้าระวังหลังการตรวจรักษาอย่างเหมาะสม พิจารณาจัดสิ่งแวดล้อมแก่ผู้ป่วยอย่างเหมาะสม วางแผนจำหน่ายผู้ป่วยได้ คาดการณ์ จัดเตรียมอุปกรณ์เครื่องมือ เครื่องใช้ ในการรักษาพยาบาล เหมาะสมกับผู้ป่วยแต่ละราย/แต่ละกรณี พิจารณาจัดทำผู้ป่วย เพื่อการตรวจ ลดการปวดบวมและภาวะแทรกซ้อนอย่างเหมาะสม พิจารณางดเว้นกิจกรรมพยาบาล กรณีที่เป็นข้อควรระวัง

การวางแผนการพยาบาล เป็นเหมือนวิธีการที่จะแก้ปัญหา นำไปสู่เป้าหมายอย่างมีระบบ และเรียงลำดับความสำคัญ การวางแผนการพยาบาลช่วยให้พยาบาลใช้เวลาอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นกระบวนการที่ต้องทำอย่างต่อเนื่อง (ภัทรอำไพ พิพัฒนานนท์, 2539)

3.8 ตัวประกอบด้านวิชาการพยาบาลฉุกเฉิน ผลการวิเคราะห์ตัวประกอบพบ ว่า มีค่าความแปรปรวนของตัวประกอบเท่ากับ 1.30 คิดเป็นร้อยละ 1.1 ของความแปรปรวนทั้งหมด สามารถบรรยายได้ด้วยตัวแปรที่มีค่าน้ำหนัก ตั้งแต่ 0.37195 - 0.66097

กลุ่มตัวแปรที่อธิบายถึงตัวประกอบด้านวิชาการพยาบาลฉุกเฉิน มี 7 ตัวแปร คือ สนใจศึกษา ติดตามงานวิจัย สามารถประยุกต์ผลการวิจัยในการทำงาน สามารถทำวิจัยหรือช่วยวิจัย สามารถใช้คอมพิวเตอร์เบื้องต้น สามารถใช้ภาษาอังกฤษสื่อความหมายกับผู้มารับบริการได้ สามารถสอน ฝึกทักษะเกี่ยวกับการพยาบาลฉุกเฉินแก่เจ้าหน้าที่อื่น สามารถสร้างมาตรฐานการดูแลผู้ป่วยประเภทต่างๆได้ สามารถนำทฤษฎีการพยาบาลมาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการทำงานได้

การใช้ผลการวิจัยนอกจากจะเกิดผลโดยตรงต่อผู้รับบริการแล้ว ยังช่วยให้พยาบาลมีความแข็งแกร่งขึ้น (สายพิณ เกษมกิจวัฒนา , 2537) ในปัจจุบันมีการตื่นตัวในเรื่องการวิจัยมากขึ้น หลายคนกำลังไขว่คว้าหาความรู้ และสนับสนุนพยาบาลให้เรียนรู้และทำวิจัย เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ เพื่อแก้ปัญหา และเพื่อพัฒนางาน (ประพิม วัฒนกิจ 2534) จากผลการวิจัยนี้ ตัวแปรการใช้ผลการวิจัย จึงมีค่าน้ำหนักบนตัวประกอบด้านวิชาการ สูงสุด

3.9 ตัวประกอบด้านการช่วยฟื้นคืนชีพขั้นสูง ผลการวิเคราะห์ตัวประกอบพบ ว่า มีค่าความแปรปรวนของตัวประกอบเท่ากับ 1.11 คิดเป็นร้อยละ 0.9 ของความแปรปรวนทั้งหมด สามารถบรรยายได้ด้วยตัวแปรที่มีค่าน้ำหนัก ตั้งแต่ 0.44137 -0.66805

กลุ่มตัวแปรที่อธิบายถึงตัวประกอบด้านการช่วยฟื้นคืนชีพขั้นสูง มี 3 ตัวแปร คือ สามารถใส่ท่อช่วยหายใจได้ สามารถใช้เครื่องกระตุ้นหัวใจช่วยเหลือผู้ป่วยได้ สามารถเจาะเส้นเลือดแดง

กลุ่มตัวแปรที่อธิบายถึงการช่วยฟื้นคืนชีพขั้นสูงนี้ ใกล้เคียงกับลักษณะของการช่วยฟื้นคืนชีพขั้นสูง ตามที่มยุรี วศินานุกร (2528) กล่าวไว้ การช่วยฟื้นคืนชีพขั้นสูงพบได้ในหน่วยงานอุบัติเหตุและฉุกเฉินเนื่องจากเป็นปฏิบัติการที่ต่อเนื่องกับการช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐาน

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. ในการบริหาร เป็นแนวทาง ในการจัดเตรียม สรรหา แต่งตั้ง ประเมินผลการปฏิบัติ และพัฒนางานของพยาบาลวิชาชีพ หน่วยงานอุบัติเหตุและฉุกเฉิน
2. ในด้านบริการ เป็นแนวทางในการกำหนดและปรับปรุงมาตรฐานการพยาบาล ในหน่วยงานอุบัติเหตุและฉุกเฉินให้สอดคล้องกับพยาบาลวิชาชีพผู้ปฏิบัติงาน
3. เป็นแนวทางให้พยาบาลวิชาชีพ หน่วยงานอุบัติเหตุและฉุกเฉิน ในโรงพยาบาลของรัฐ มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับตัวแปรที่สำคัญในการปฏิบัติงานของตน และเป็นแนวทางในการพัฒนาตนเอง
4. ด้านวิชาการ เป็นแนวทางในการประชุม ศึกษาค้นคว้า จัดฝึกอบรม พยาบาลวิชาชีพ หน่วยงานอุบัติเหตุและฉุกเฉิน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. จากการวิจัยพบว่า การประเมินอาการในภาวะฉุกเฉิน เป็นสมรรถนะที่อธิบายความแปรปรวนมากที่สุด ควรค้นหาเพิ่มเติมว่า ยังมีปัจจัยตัวแปรอื่น ที่สัมพันธ์กับสมรรถนะด้านนี้ แล้วนำไปสร้างเครื่องมือ เพื่อ ประเมินสมรรถนะ ด้านการประเมินอาการในภาวะฉุกเฉิน ของพยาบาลวิชาชีพหน่วยงานอุบัติเหตุและฉุกเฉินในโรงพยาบาลของรัฐ
2. ควรมีการศึกษาปัจจัยคัดสรรที่มีผลต่อสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพหน่วยงานอุบัติเหตุและฉุกเฉิน ในโรงพยาบาลของรัฐ เช่น ประสบการณ์การทำงานของพยาบาล ขนาดของโรงพยาบาล สังกัดของโรงพยาบาล และพื้นที่ที่ตั้งของโรงพยาบาล เป็นต้น